

Finančna pismenost in izkušnjejsko učenje

Irena Simčič

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Laško, 16. in 17. april 2025

8. konferenca učiteljev/-ic
naravoslovnih predmetov –
NAK 2025

ZRSŠ
ZAVOD
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

I FEEL
SLOVENIA

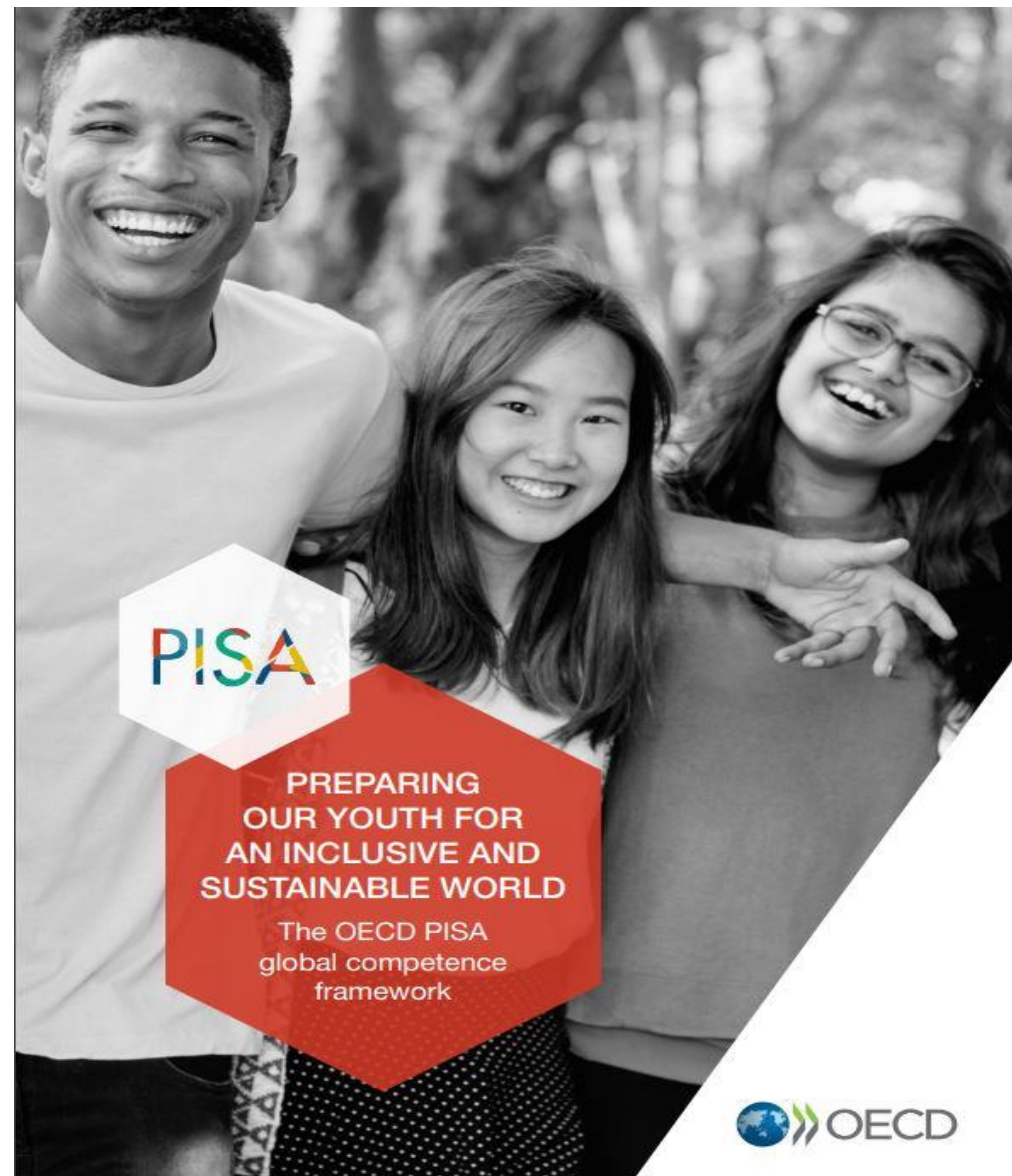
Sofinancira
Evropska unija

Obravnave finančnega izobraževanja v Sloveniji, Evropi in svetu

Pomembnejši dokumenti:

- **2003:** OECD - International programme on financial education
- **2003:** DOLCETA - spletni projekt Evropske komisije
- **2005:** Evropska komisija: Bela knjiga o politiki finančnih storitev za obdobje 2005–2010
- **2005:** OECD Recommendation on Principles and Good Practices for Financial Awareness and Education
- **2007:** Resolucijo Evropskega parlamenta o politiki finančnih storitev
- **2012** OECD PISA Financial Literacy Assessment
- **2012** OECD Measuring financial literacy

PISMENOSTI

- Bralna pismenost
- Matematična pismenost
- Naravoslovna pismenost
- Digitalna – informacijska pismenost
- **Finančna pismenost**
- **Potrošnikova pismenost**
- Okoljska pismenost
- Zdravstvena pismenost
- Estetska in umetniška pismenost
- ...

POMEN FINANČNE PISMENOSTI

- **Večja potreba po izobraževanju potrošnikov;**
- **Potrošniki potrebujejo nekatere veščine, znanja in strategije za olajšanje vsakdanjega odločanja;**
- **Zaradi spremenjenih razmer bo za potrošnike finančno izobraževanje postalo kar vseživljenjska izkušnja.**

VZROKI

- V zadnjih letih se zelo širi prenos tveganja od vlad in delodajalcev na posameznike.
- **Število finančnih odločitev, ki jih mora sprejeti posameznik se povečuje kot posledica sprememb na trgih v gospodarstvu.**
- Daljša življenjska doba...
- Povečana ponudba različnih vrst finančnih proizvodov in storitev in drugo.

V letu 2003 je OECD začel daljnosežen finančno izobraževalni projekt z namenom odziva glede možnih posledic slabe finančne pismenosti.

PRIPOROČILA O NAČELIH IN DOBRIH PRAKSAH ZA FINANČNO IZOBRAŽEVANJE IN OSVEŠČANJE

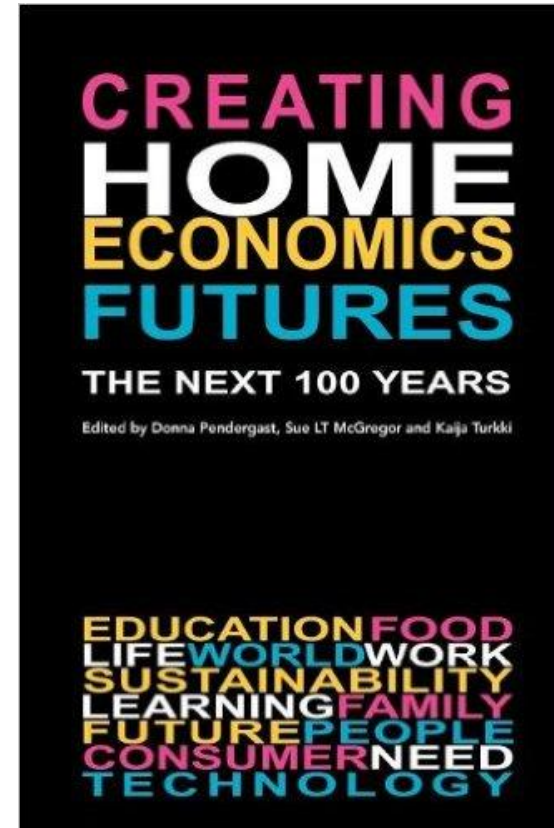
Raziskave in ankete o finančni pismenosti izvedene v državah članicah OECD kažejo, da potrošniki niso dovolj finančno pismeni in se ne zavedajo nujnosti finančne izobrazbe.

Članice OECD finančnemu izobraževanju namenjajo veliko pozornosti.
Vlada Republike Slovenije je januarja 2025 sprejela
NACIONALNI PROGRAM FINANČNEGA OPISMENJEVANJA.

IZOBRAŽEVALNI OKVIR

- Kulturne razlike.
- Finančno izobraževanje v različnih šolskih sistemih.
- Vsebinska področja finančne pismenosti.

OSNOVNA ŠOLA:

Vsebine s področja financ obravnavajo pri različnih predmetih z različnih aspektov.

Pri predmetu gospodinjstvo pa so vsebine v okviru modula Ekonomika gospodinjstva obravnavane s stališča ekonomije in ekonomskih pojmov.

PISA: Opredelitev finančne pismenosti

Finančna pismenost je posameznikovo **poznavanje in razumevanje finančnih pojmov in tveganj**, zajema pa tudi **veščine**, **motivacijo** in **samozavest** za uporabo tega poznavanja in razumevanja pri sprejemanju učinkovitih odločitev v različnih finančnih kontekstih, da izboljša finančno stanje posameznikov in družbe in da lahko sodeluje v ekonomskih odločitvah.

PISA 2012 Finančna

Poprečni dosežek	Države	Države, katerih povprečni dosežek se NE razlikuje od povprečja primerjane države
603	Šanghaj-Kitajska	
541	Belgija - Flamska	
529	Estonija	Avstralija, Nova Zelandija
526	Avstralija	Estonija, Nova Zelandija
520	Nova Zelandija	Estonija, Avstralija, Češka, Poljska
513	Češka	Nova Zelandija, Poljska
510	Poljska	Nova Zelandija, Češka, Latvija
501	Latvija	Poljska, ZDA
492	ZDA	Latvija, Ruska federacija, Francija, Slovenija, Španija, Hrvaška, Izrael
486	Ruska federacija	ZDA, Francija, Slovenija, Španija, Hrvaška, Izrael
486	Francija	ZDA, Ruska federacija, Slovenija, Španija, Hrvaška, Izrael
485	Slovenija	ZDA, Ruska federacija, Francija, Slovenija, Španija, Hrvaška, Izrael
484	Španija	ZDA, Ruska federacija, Francija, Slovenija, Španija, Hrvaška, Izrael
480	Hrvaška	ZDA, Ruska federacija, Francija, Slovenija, Španija, Izrael, Slovaška
476	Izrael	ZDA, Ruska federacija, Francija, Slovenija, Španija, Hrvaška, Slovaška, Italija
470	Slovaška	Hrvaška, Izrael, Italija
466	Italija	Izrael, Slovaška
379	Kolumbija	

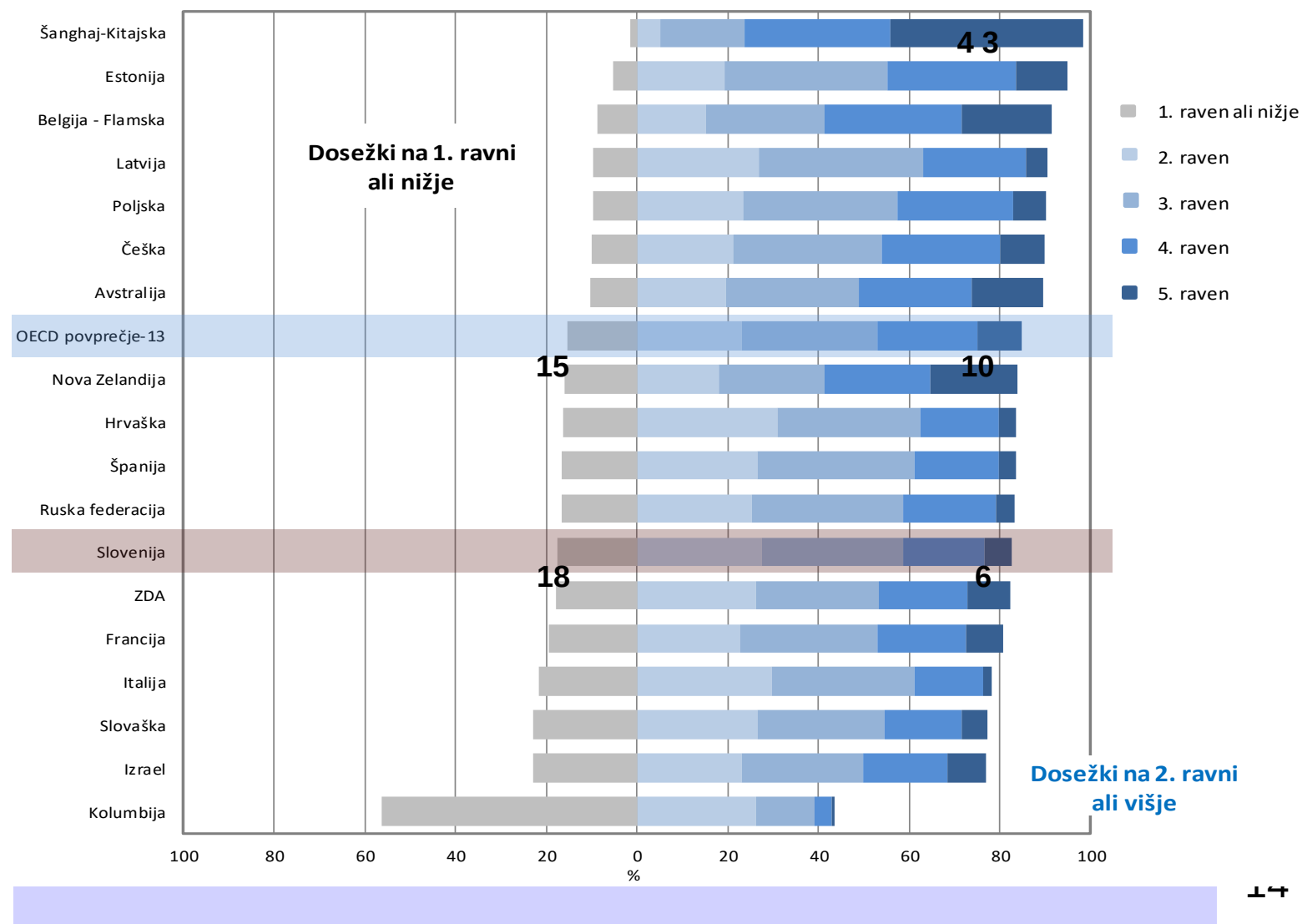
Povprečje OECD
500 točk

Rang od 9. do 14. mesta med 18 državami.

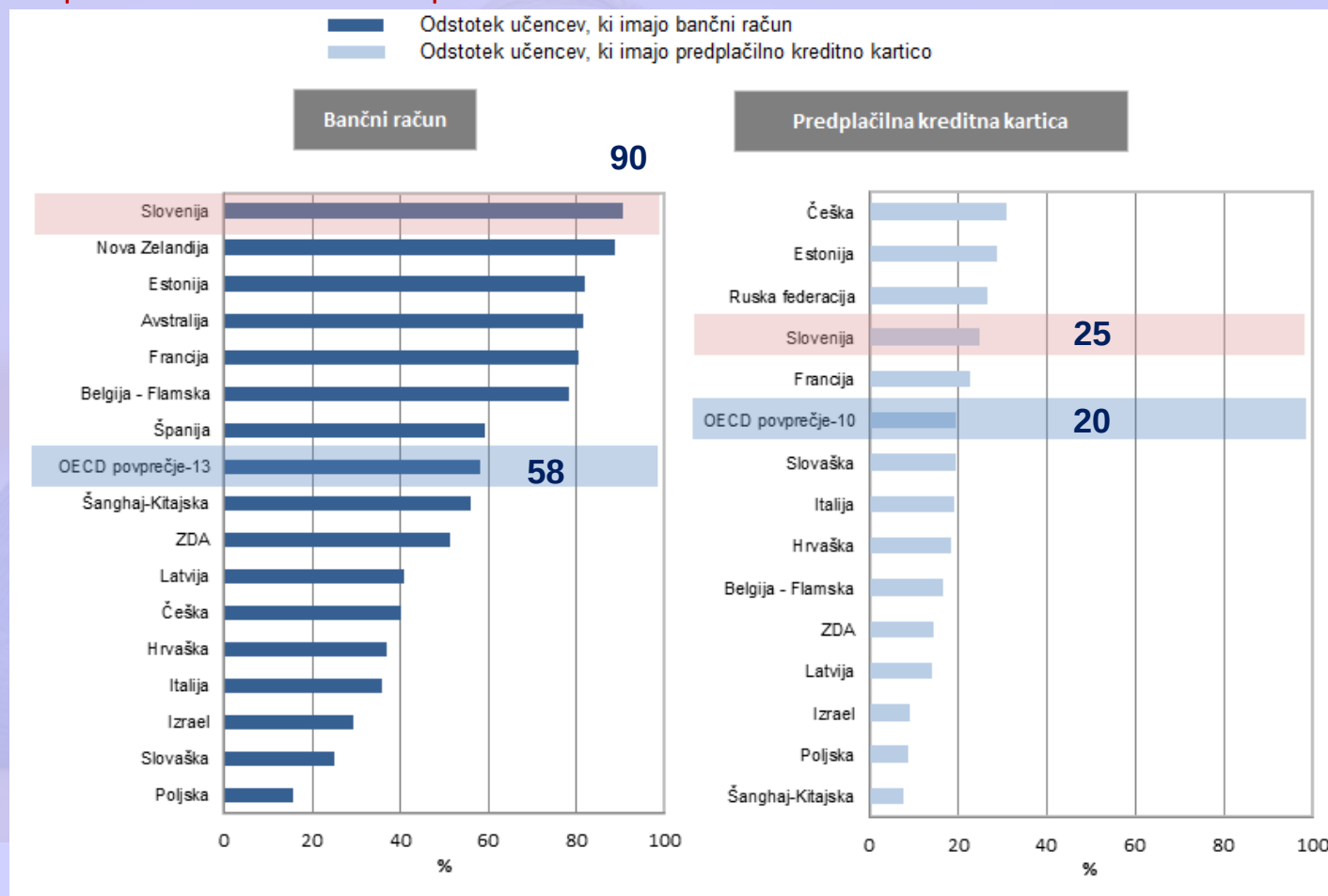
Pomembno višji dosežek od povprečja OECD

Dosežek se pomembno ne razlikuje od povprečja OECD

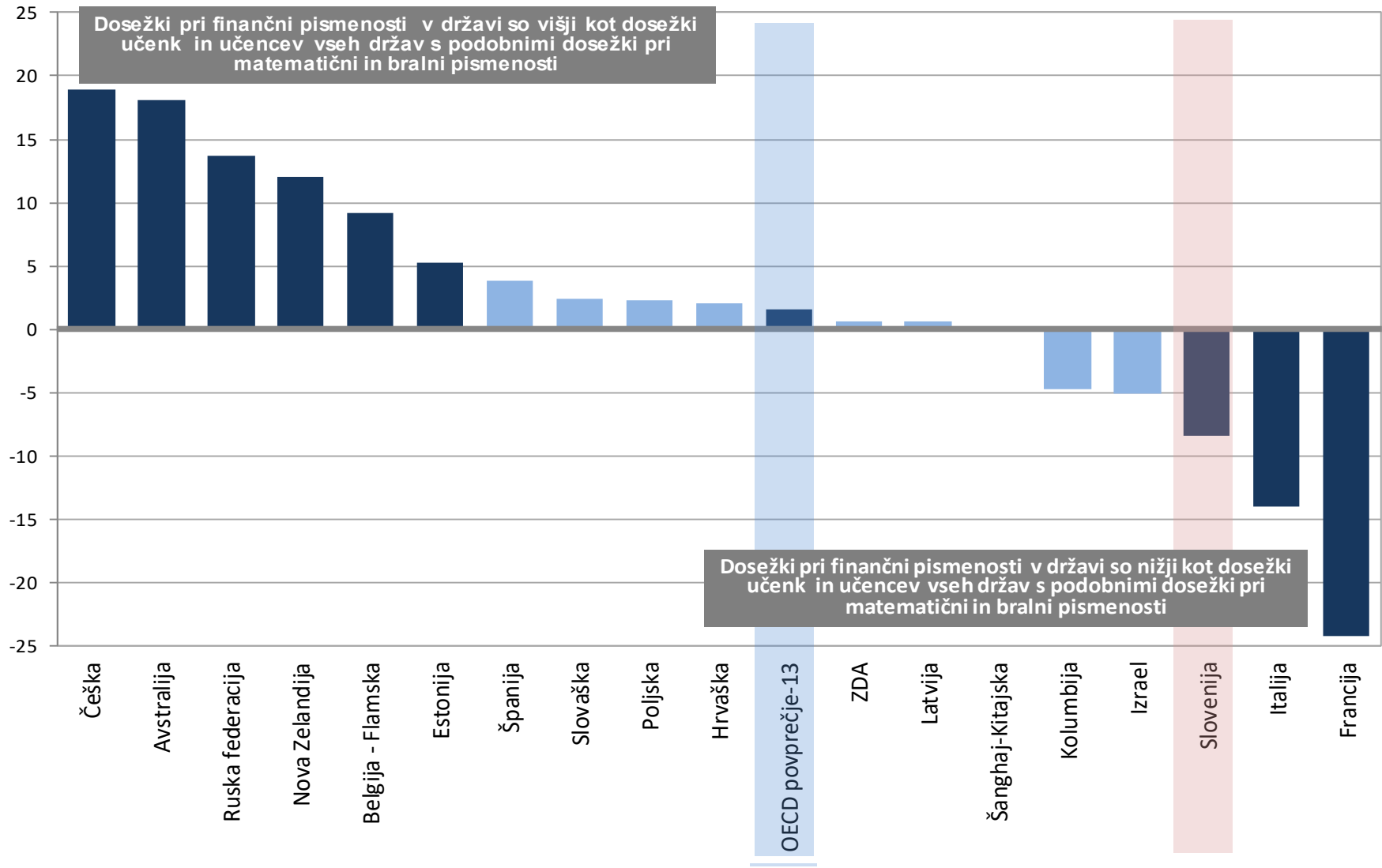
Pomembno nižji dosežek od povprečja OECD

Uporaba finančnih produktov

Razlika v dejanskem in pričakovanem dosežku pri finančni pismenosti

The PISA 2018 financial literacy assessment in a nutshell

20 participating
countries/economies

- 13 OECD countries/economies: Australia, Canadian provinces, Chile, Estonia, Finland, Italy, Latvia, Lithuania, Poland, Portugal, the Slovak Republic, Spain and the United States
- 7 partner countries: Brazil, Bulgaria, Georgia, Indonesia, Peru, Russia and Serbia

117 000 students sat
the test

- representing 13.5 million 15-year-olds in the countries/economies concerned

Table IV.1 **Snapshot of performance in financial literacy**

	Mean score statistically significantly above the OECD average	Mean score not statistically significantly different from the OECD average	Mean score statistically significantly below the OECD average	
	Mean score in PISA 2018	"Share of low achievers (below Level 2)"	"Share of top performers (Level 5)"	Relative score ¹ after accounting for performance in mathematics and reading
	Mean score	%	%	Mean score
OECD average	505	14.7	10.5	2
Estonia	547	5.3	19.0	16
Finland	537	9.9	19.9	14
Canadian provinces	532	8.8	16.7	4
Poland	520	9.5	11.8	-3
Australia	511	15.6	14.1	4
United States	506	16.0	12.4	5
Portugal	505	14.0	8.3	1
Latvia	501	10.6	6.1	1
Lithuania	498	14.2	7.7	7
Russia	495	14.4	6.3	-1
Spain	492	15.0	5.7	m
Slovak Republic	481	21.2	7.2	-9
Italy	476	20.9	4.5	-17
Chile	451	30.2	3.0	5
Serbia	444	33.2	2.5	-15
Bulgaria	432	38.5	2.4	-10
Brazil	420	43.6	1.9	12
Peru	411	46.4	1.4	-3
Georgia	403	49.8	0.7	-3
Indonesia	388	57.4	0.3	-3

1. Relative scores are the residuals obtained from a pooled linear regression, across all participating countries/economies, of performance in financial literacy over performance in mathematics and/or reading. They represent performance in the aspects of the financial literacy assessment that are specific to financial literacy, as opposed to being shared with mathematics and/or reading.

Note: Values that are statistically significant are marked in bold (see Annex A3).

Countries and economies are ranked in decreasing order of mean performance in the PISA 2018 financial literacy assessment.

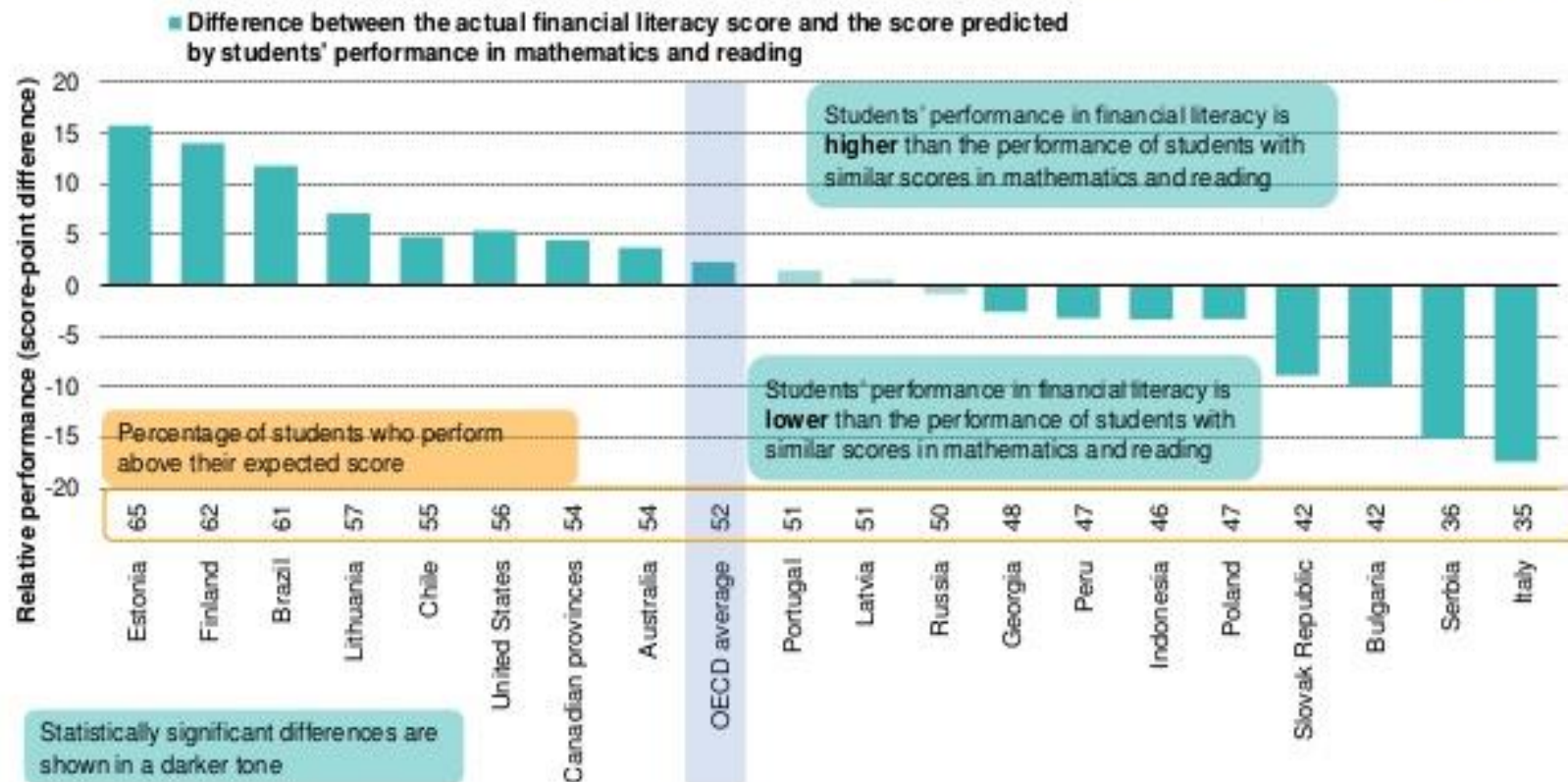
Source: OECD, PISA 2018 Database, Tables IV.B1.2.1, IV.B1.2.3, IV.B1.2.4 and IV.B1.2.8.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888934123159>

Students in Brazil, Estonia and Finland performed strongly on elements uniquely related to financial literacy

Fig IV.2.5

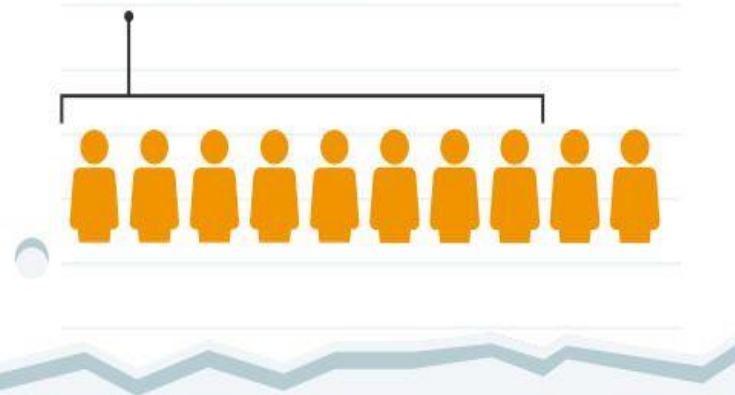
Students and money

94% of students

reported that they **get information**
about money matters from their
parents

More than **8 in 10 students** can
interpret important details in everyday
financial documents

Poslanstvo izobraževalnega sistema je zagotavljanje kakovostne izobrazbe vsakemu posamezniku.

ODGOVORNO RAVNANJE Z VIRI

ODGOVORNO RAVNANJE Z VIRI

ZAVAJAJOČE OGLAŠEVANJE

**Mama samohranilka iz
Velenja s to brezplačno
aplikacijo zasluži 90 000
mesečno od doma!**

TEMELJIT RAZMISLEK, KAJ POČETI Z DENARJEM IN DRUGIMI VIRI

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTNEGA IZOBRAŽEVANJA VSEM

(4. CILJ TRAJNOSTNEGA RAZVOJA)

KAKO?

- Na osnovi rezultatov spremljanja (raziskave, analize,...) **izbrati najboljše modele, pristope in rešitve.**
- **Opolnomočenje in izobraževanje** izobraževalcev s pomočjo strokovnih gradiv in materialov.
- **Ciljnim skupinam primerni pristopi izobraževanja in usposabljanja.**

NA-MA POTI

Finančna pismenost

Opredelitev in gradniki

1. gradnik finančne pismenosti (FP1)

Finančne veščine, razumevanje in uporaba finančnih terminov, postopkov ter strategij, sporočanje kot osnova finančne pismenosti

- 1.1 razume sporočila s finančno vsebino
- 1.2 pozna in uporablja finančno terminologijo in simboliko
- 1.3 predstavi, utemelji in vrednoti lastne miselne procese
- 1.4 prepozna, razume in uporablja matematične pojme v finančnih okoliščinah
- 1.5 pozna in v različnih okoliščinah uporablja ustrezne postopke in orodja
- 1.6 napoveduje in presoja rešitve, utemeljuje trditve in odločitve
- 1.7 uporablja različne strategije pri reševanju problemov s finančnega področja

2. gradnik finančne pismenosti (FP2)

Reševanje problemov na finančnem področju v raznolikih kontekstih (osebni, domači in družinski, izobraževalni in delovni, družbeni)

- 2.1 obravnava raznolike življenjske probleme
- 2.2 obravnava situacije z matematičnim modeliranjem

Razvijamo finančno pismenost

Opredelitev finančne pismenosti
s primeri dejavnosti

Finančno znanje in razumevanje, veščine in sposobnosti ter odgovornost so brez pomena, če jih posameznik ne zna uporabljati v praksi.